

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 1. mars 2012

**Efni: Umsögn um frumvarp til laga um landslénið .is og önnur íslensk höfuðlén,
268. mál**

Samtök atvinnulífsins og Samtök iðnaðarins hafa fengið ofangreint frumvarp til umsagnar.

Með frumvarpinu er lagður til lagarammi um lénaumsýslu á Íslandi, en frumvarpið setur ramma um stjórnun íslenskra landsléna og annarra íslenskra höfuðléna. Í frumvarpinu er kveðið á um ákvörðunarrétt íslenska ríkisins á landsléninu .is og öðrum íslenskum höfuðlénunum. Þá segir í frumvarpinu að markmið þess sé í þágu almannahagsmuna að tryggja öruggan, hagkvæman og skilvirkan aðgang að íslenskum höfuðlénunum og að tryggja tengsl þeirra við Ísland, með því að kveða á um gagnsæja, örugga og skilvirka umsýslu með íslensk höfuðlén. Í nútíma samfélagi er netið mjög mikilvægur hluti í rekstri fyrirtækja. Það eru því ótvíræðir hagsmunir þeirra að hafa öruggan, hagkvæman og skilvirkan aðgang að lénunum. Samtökin eru því sammála þeim meginmarkmiðum sem fram koma í 2. gr. frumvarpsins en þau telja hins vegar að einstök ákvæði frumvarpsins, t.d. varðandi fyrirkomulag starfsleyfa, skattlagningu/gjaldtöku og eftirlits, gangi í raun þvert gegn þeim meginmarkmiðum sem sett eru fram í frumvarpinu.

Í frumvarpinu eru lagðar til umfangsmiklar breytingar á umhverfi lénaumsýslu án þess að fyrir liggi skýr rökstuðningur um þörf á slíku. Í frumvarpinu segir að lén séu takmörkuð gæði líkt og tíðnir og númer og að tryggja þurfi skýran lagaramma um þau. Í þessu sambandi verður að hafa í huga að lén eru ekki háð sömu takmörkunum og tíðnir og númer. Þannig geta t.d. íslenskir aðilar fengið skráð lén undir öðrum höfuðlénunum en íslenskum, t.d. .com, .net eða landslénunum annarra landa.

Í almennum athugasemdum greinargerðar segir að lagt sé til að lénaumsýsla sé frjáls hverjum þeim sem hana vill stunda, en sé þó háð leyfi frá hinu opinbera og eftirliti að fyrirmynd almennrar fjarskiptalöggjafar. Í athugasemdum við 5. gr. frumvarpsins segir hins vegar að rétt þyki að starfsemi skráningarstofu sé háð tímabundnu starfsleyfi, m.a. með vísan til samkeppnissjónarmiða, þar sem starfsemi sé í eðli sínu sérleyfisstarfsemi. Í lagaákvæðum frumvarpsins eru starfseminni hins vegar settar svo miklar skorður að svipar meira til löggjafar um náttúrulega einokunarstarfsemi. Þannig er kveðið á um tímabundin starfsleyfi til eins aðila, hlutverk og skyldur skráningarstofa, réttindi og skyldur rétthafa léns, opinbert eftirlit þ.m.t. varðandi viðskiptaskilmála og gjaldskrár sem og úrræði eftirlitsaðila og heimild ráðherra til að setja reglugerðir um ýmsa þætti, þ.á m. bókhaldslegan aðskilnað.

Í almennum athugasemdum kemur fram að með vísan til meðalhófsreglu gagnvart skráningaraðila og hagkvæmnissjónarmiða við lagasetningu hafi verið ákveðið að skapa starfseminni umgjörð í samræmi við gildandi regluverk og líta til erlendra fyrirmynda. Í frumvarpinu er hins vegar lítið tillit tekið til eignarréttarlegra hagsmuna þess einkaaðila sem frá upphafi hefur annast lénaskráningar á Íslandi. Í því sambandi vekja athygli þau ummæli greinargerðarinnar að með hliðsjón af hagkvæmnissjónarmiðum og með tilliti til aðhalds í útgjöldum ríkisins væru ekki næg skilyrði til að taka yfir starfsemina að öllu leyti, heldur væri nægjanlegt að setja lagaramma um núverandi fyrirkomulag. Þá er ekki síður athyglisvert að í

almennum athugasemdum kemur fram að skráningaraðilinn hefur staðið mjög vel að umsýslu og uppbyggingu landslénsins og að lénið sé talið í hópi öruggustu landsléna heims.

Með vísan til alls framangreinds telja samtökin að frumvarpið sé ekki til þess fallið að ná þeim markmiðum sem lagt er upp með og leggjast gegn því að það verði samþykkt í þessari mynd. Verði það ekki niðurstaðan gera samtökin eftirfarandi athugasemdir við einstakar greinar þess:

- 1) Um 5. gr.
 - a) Í 1. mgr. er gert ráð fyrir að starfsleyfi fyrir íslenskt höfuðlén verði veitt til eins aðila til 5 ára í senn, að undangengnu opnu og gegnsæju ferli. Í greinargerð frumvarpsins er ekki að finna neinn rökstuðning fyrir því hvers vegna leyfi eru aðeins veitt til 5 ára í senn. Ekki verður séð að skilyrði starfsleyfis skv. 6. gr. frumvarpsins krefjist þess að leyfi sé eingöngu veitt til 5 ára. Samtökin telja að svo stuttur leyfistími skapi mikla óvissu í rekstri og geti leitt til óeðlilegrar hækkunar á verðlagningu þjónustunnar. Samtökin telja að nægjanlegt væri að slík starfsemi væri tilkynningarskyld. Þá telja samtökin að þetta sé of skammur tími eigi að vera raunhæft að nýir leyfishafar eigi raunhæfan möguleika á að sækja um á jafnréttisgrunni. Þá þarf að gera ráð fyrir því að starfsleyfið verði veitt nægjanlega tímanlega til þess að nýir leyfishafar geti tekið við skyldum sínum þegar nýtt leyfistímabil hefst.
 - b) Í 4. mgr. segir m.a. að í reglugerð skuli kveðið á um rekstrarform skráningarstofu nýrra íslenskra höfuðléna. Í greinargerð er ekki að finna nein rök fyrir ástæðum þess að kveða skuli á um rekstrarform.
 - c) Í 6. mgr. er m.a. kveðið á um aðgang nýs starfsleyfishafa að rétthafaskrá og nafnþjóni fyrri starfsleyfishafa. Taka verður á því hvernig umskipti eigi sér stað varðandi gagnagrunna og herða á hlutum varðandi skiptitíma.
- 2) Um 6. gr.
 - a) Í b-lið er kveðið á um að greitt skuli árlegt rekstrargjald sem nemur 4,9% af bókfærðri veltu til Póst- og fjarskiptastofnunar. Veltuskattur af þessu tagi mun hækka verð skráningarstofa og er ekki til þess fallinn að tryggja hagkvæmni. Þá liggur ekkert fyrir um tengsl á milli veltu og kostnaðar vegna eftirlits. Tryggja þarf að árlegt rekstrargjald til Póst- og fjarskiptastofnunar sé þjónustugjald en ekki skattur og ekki herra en svo að það mæti þeim kostnaði sem stofnunin hefur af því að sinna og framfylgja lögnum.
 - b) Í d-lið er kveðið á um að starfsstöð og heimili skráningarstofu sé á Íslandi. Þá er í e-lið kveðið á um að framkvæmdastjór og minnst helmingur stjórnarmanna skuli vera búsettir hér á landi. Í athugasemdum við 6. gr. segir að kröfur til stjórnarmanna séu sambærilegar og í lögum um hlutafélög og lögum um einkahlutafélög. Í tilvitnuðum lögum er sérstaklega tekið fram að búsetuskilyrðið gildir ekki um ríkisborgara þeirra ríkja sem eru aðilar að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamningi Fríverslunarsamtaka Evrópu eða Færeyinga enda séu hlutaðeigandi búsettir í EES-ríki, aðildarríki stofnsamningsins eða Færeyjum. Því er spurt hvort skilyrði frumvarpsins um staðsetningu starfsstöðvar, búsetu stjórnarmanna og framkvæmdastjóra samræmist ákvæðum EES-samingsins og annarra alþjóðasamninga.
 - c) Í g-lið er kveðið á um að skráningarstofu sé óheimilt að nota tekjur af skráningu léna til að greiða niður aðra starfsemi og að Póst- og fjarskiptastofnun geti sett skilyrði um fyrirkomulag fjárhagslegs aðskilnaðar. Segir í athugasemdum við greinina að ákvæðið taki mið af 36. gr. fjarskiptalaga um aðskilnað sérleyfisstarfsemi frá fjarskiptastarfsemi og þyki til þess fallið að skjóta styrkari stöðum undir fjárhagslegt öryggi skráningarstofu. Í 7. mgr. 16. gr. er hins vegar kveðið á um að ráðherra sé heimilt að setja reglugerð sem m.a. kveður á um bókhaldslegan aðskilnað. Virðist sem hér sé

ósamræmi á milli og að Póst- og fjarskiptastofnun sé í raun veitt víðtækari heimildir til að setja skilyrði heldur en ráðherra eru veitt.

- d) Í 2. – 4. mgr. er að finna heimildir til handa Póst- og fjarskiptastofnun til að setja viðbótarskilyrði, kvaðir og breyta skilyrðum starfsleyfis. Ákvæðin fela í sér afar rúmar heimildir sem eiga jafnvel að veita lögum afturvirk gildi gagnvart starfsleyfishafa. Er vandséð hvaða þörf er á slíkum heimildum í ljósi þess að lagt er til að starfsleyfi séu eingöngu gefin út til fimm ára í senn.
- 3) Um 11. gr.
 - a) Í 2. mgr. er kveðið á um að réttthafi léns skuli vera lögráða einstaklingur eða lögaðili sem hefur skráða kennitölu eða sambærilega staðfestingu frá stjórnvaldi og hafa tengsl við Ísland. Þessi skilyrði virðast takmarka um of rétt aðila til léns og skilgreining á því hvað orðalagið „hafa tengsl við Ísland“ óljós og því óeðlileg.
 - b) Í 6. mgr. greinarinnar er kveðið á um að hafna megi skráningu léns gangi hún gegn lögum eða reglum um skráningu léna. Hér virðist fara betur á að nota orðið „ber“ í stað orðsins „má“.
- 4) Um 15. gr.
 - a) Í 1. mgr. er kveðið á um að Póst- og fjarskiptastofnun fari með eftirlit með framkvæmd laganna, eftir atvikum starfsemi skráningaraðila og réttthafa. Óeðlilegt hlýtur að teljast að stofnunin fari með eftirlit með starfsemi réttthafa léns.
 - b) Í 4. mgr. er m.a. kveðið á um heimildir Póst- og fjarskiptastofnunar til að taka yfir starfsemi í tengslum við gjaldþrot o.fl. þrátt fyrir ákvæði laga um gjaldþrotaskipti. Í ljósi ákvæða um yfirgripsmiklar valdheimildir og eftirlit Póst- og fjarskiptastofnunar með fjárhag skráningarstofu er vandséð hvernig sú staða á að geta komið upp að skráningarstofa með starfsleyfi verði gjaldþrota. Í slíku ákvæði verður að einnig að hafa í huga hagsmuni lánardrottna.
- 5) Um 16. gr.
 - a) Í 2. mgr. er kveðið á um að gjaldskrá skráningarstofu skuli taka mið af raunkostnaði við að veita þjónustuna og að tekið skuli tillit til fjárfestinga og hæfilegrar arðsemi af bundnu fjármagni með hliðsjón af áhættu við fjárfestinguna. Þá er kveðið á um að ávöxtun fjármagns skuli byggjast á vegnu meðaltali fjármagnskostnaðar. Í 3. mgr. segir hins vegar að Póst- og fjarskiptastofnun geti við útreikninga á kostnaði tekið mið af rekstri sambærilegrar þjónustu sem telst hagkvæmt rekin, tekið mið af gjaldskrár fyrir sambærilega þjónustu eða beitt kostnaðargreiningaraðferðum sem eru óháðar aðferðum skráningarstofu. Í athugasemdum við málgreinina segir að eftirlitið lúti aðallega að því að tryggja að þjónustan sé veitt á eðlilegu og viðuráðanlegu verði og að fylgjast beri með verðþróun með tilliti til almenns verðlags og kaupmáttar launa innan lands, auk þess sem hafa megi hliðsjón af verðlagningu í helstu viðmiðunarríkjum. Orðalag ákvæðisins er mjög opið og virðist mjög íþyngjandi fyrir fyrirtækið. Ef ætlunin er að stýra verðlagningu virðist eðlilegra að það sé gert með fyrirfram settum tekjumörkum í stað þess að það gert við staðfestingu gjaldskrár. Dæmi um slíkt fyrirkomulag má finna í raforkulögum, varðandi rekstur dreifiveitna.
 - b) Í 4. mgr. 16. gr. er kveðið á um heimild skráningarstofu til að setja sérstaka gjaldskrá fyrir skráningaraðila, sem á grundvelli samninga, sjá um skráningu léna undir íslensku höfuðléni. Samkvæmt ákvæðinu virðist skráningarstofu vera heimilt að fela öðrum aðila að annast skráningar þrátt fyrir að henni sé óheimilt að framselja starfsleyfi sitt. Ekki fæst séð að önnur ákvæði frumvarpsins eigi við um skráningaraðila. Því vakna upp spurningar hvernig fara skuli með rekstrargjald o.fl. þegar kemur að slíkum skráningaraðilum.

SAMTÖK ATVINNULÍFSINS

Meginniðurstaða þessarar umsagnar er að umsýsla léna hér á landi hafi verið í góðu horfi um langa hríð. Frumvarpið sem hér er til umfjöllunar virðist alls ekki vera til bóta heldur þvert á móti auka flækjustig, kostnað og draga úr hagkvæmni. Því er lagt til að nýtt frumvarp verði unnið í nánu samráði við þá sem hagsmuni hafa að gæta og besta þekkingu hafa á þessum málum.

Virðingarfyllst,

F.h. Samtaka atvinnulífsins

F.h. Samtaka iðnaðarins